

POSTANOWIENIE

Dnia 20 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Wróbel

w sprawie z odwołania J.H.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J.

o rentę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 20 grudnia 2017 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 1 marca 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 25 stycznia 2016 r., sygn. akt IV U [...], oddalił odwołanie J.H. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J., odmawiającej jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w wyniku ustalenia, że wnioskodawczyni jest zdolna do pracy.

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 1 marca 2017 r., wydanym w sprawie o sygn. akt III AUa [...], na skutek apelacji J.H. od powyższego wyroku Sądu Okręgowego w K., oddalił apelację.

J.H. zaskarżyła wyrok Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 1 marca 2017 r. skargą kasacyjną w całości. Skarżąca zarzuciła mu naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 386 § 2 w zw. z art. 378 § 1 k.p.c., odmowę zastosowania i nieuchylenie wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 25 stycznia 2016 r., sygn. akt IV U [...] z powodu nieważności postępowania, a także art. 328 § 2 k.p.c. przez

uchylenie się od wskazania przyczyn, dla których Sąd Apelacyjny nie uwzględnił zarzutu nieważności postępowania, podniesionego w apelacji. Wskazując na powyższą podstawę kasacyjną, określoną w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., skarżąca wniosła o:

1. przyjęcie skargi do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność, a następnie

2. uchylenie zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu okręgowego w K. z dnia 25 stycznia 2016 r., sygn. akt IV U [...], zniesienia postępowania przed tym sądem w zakresie objętym rozprawą w dniu 25 stycznia 2016 r. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania właściwemu sądowi I instancji, z pozostawieniem temu sądowi orzeczenia o kosztach postępowania.

W uzasadnieniu podstaw skargi kasacyjnej J.H. podniosła, iż wbrew wyrażonemu przez Sąd Apelacyjny pogładowi, postępowanie przed Sądem Okręgowym było dotknięte częściową nieważnością, a to z uwagi na zbyt późne doręczenie pełnomocnikowi ubezpieczonej opinii biegłego oraz zawiadomienia o terminie rozprawy. Obydwa pisma pełnomocnik otrzymał w dniu drugiej rozprawy przed Sądem Okręgowym, na kilka godzin przed jej rozpoczęciem. Nie miał więc możliwości uważnego zapoznania się z opinią i zgłoszenia zastrzeżeń. Ze względu na inne zobowiązania zawodowe, nie miał także możliwości stawienia się na rozprawie. Okoliczności te wyczerpują w ocenie skarżącej dyspozycję art. 379 pkt 5 k.p.c., albowiem późne doręczenie opinii biegłego i zawiadomienia o rozprawie uniemożliwiło ubezpieczonej obronę swoich praw przez kwestionowanie opinii biegłego i domaganie się dalszych opinii biegłych jeszcze przed Sądem Okręgowym. Zdaniem skarżącej, Sąd Okręgowy stwierdzając, że doręczenie opinii nastąpiło kilka godzin przed rozprawą, obowiązany był rozprawę odroczyć, aby dać ubezpieczonej możliwość skutecznej obrony. Nie dostrzegając tej okoliczności Sąd Apelacyjny dopuścił się zarzucanego mu uchybienia w postaci naruszenia art. 386 § 2 w zw. z art. 378 § 1 k.p.c., które miało oczywisty wpływ na wynik sprawy. Stwierdzenie nieważności prowadzi wszak do uchylenia wyroku. Sąd Apelacyjny nie wyjaśnił także, dlaczego nie uznał zarzutu nieważności postępowania. To uchybienie z kolei uzasadnia kasacyjny zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c., jako że uniemożliwia Sądowi Najwyższemu kontrolę kasacyjną.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała natomiast, iż zarzut nieważności postępowania uzasadniający podstawę kasacyjną z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. wyczerpuje także obowiązek uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z powodu jej oczywistej zasadności.

Odpowiedzią na powyższą skargę kasacyjną Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. wniósł o odmowę jej przyjęcia do rozpoznania, a w razie jej przyjęcia do rozpoznania – o jej oddalenie. W uzasadnieniu organ rentowy podał, że w jego ocenie złożona przez J.H. skarga kasacyjna nie spełnia kryteriów warunkujących jej przyjęcie do rozpoznania. Samo bowiem przedstawienie swojego punktu widzenia na sprawę, odmiennego od rozstrzygnięcia Sądu, nie świadczy o oczywistości skargi. Skarżąca nie wykazała więc, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Ponadto, w ocenie organu rentowego, zarzuty skargi kasacyjnej nie są zasadne.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jednym z koniecznych elementów skargi kasacyjnej jest, jak wynika z art. 398⁴ § 2 k.p.c., wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania i jego uzasadnienie. Przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określone są w art. 398⁹ § 1 k.p.c. i tylko one podlegają badaniu w tej fazie postępowania, a przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje wtedy, gdy zachodzi choćby jedna z nich. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno zatem koncentrować się na wykazaniu istnienia takiej przesłanki, przy czym treść tego uzasadnienia musi być oparta na argumentacji ściśle jurystycznej. Wymaganie to pozostaje w merytorycznym i funkcjonalnym związku z konstrukcją skargi kasacyjnej, w której rozpoznanie skargi następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. wówczas, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, bądź istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, czy też zachodzi nieważność postępowania lub gdy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżąca J.H. wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność. Nie przedstawiła odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując, iż zarzut nieważności postępowania uzasadniający podstawę kasacyjną z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. wyczerpuje także obowiązek uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z powodu jej oczywistej zasadności. Skarżąca powołała się przy tym na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2002 r., II CZ 139/01, dotyczące nieobowiązującego już art. 393³ k.p.c., zawierającego katalog koniecznych elementów konstrukcyjnych skargi kasacyjnej. W uzasadnieniu powyższego postanowienia Sąd Najwyższy wskazał na wątpliwości w przedmiocie sposobu formułowania kasacji pod kątem wymagań z art. 393³ § 1 pkt 2 i 3, gdy podstawą jest naruszenie art. 379 k.p.c. Ostatecznie Sąd Najwyższy uznał, że w takim wypadku zachodzi tożsamość podstawy kasacyjnej i okoliczności uzasadniających jej przyjęcie, wobec czego zbędne będzie ponowne powoływanie się przez skarżącego na nieważność postępowania, jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie kasacji. Wymaganie z art. 393³ § 1 pkt 3 k.p.c. zostaje spełnione, jeśli przytoczona podstawa kasacyjna i konkretyzujące ją w okolicznościach danej sprawy uzasadnienie, wskazują na ustawową podstawę nieważności. Przyjmując, że wskazane orzeczenie znajduje zastosowanie także do aktualnie obowiązującego przepisu dotyczącego wymogów konstrukcyjnych skargi, czyli art. 398⁴ k.p.c., należałoby podzielić stanowisko skarżącej odnośnie braku konieczności sporządzania odrębnego uzasadnienia wniosku w przedmiotowym przypadku, co jest swego rodzaju wyjątkiem od zasady nakazującej sporządzanie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, odrębnego od uzasadnienia podstaw skargi.

W dalszej kolejności wskazać należy, iż co do zasady możliwe jest powołanie się w skardze pośrednio na nieważność postępowania przed sądem I instancji (uchybień procesowe sądu I instancji prowadzące do nieważności postępowania na tym etapie) oraz jej nieuwzględnienie przez sąd II instancji (naruszenie przez sąd II instancji przepisów procesowych, mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy), jeżeli zarzut dotyczy naruszenia art. 378 § 1 *in fine* k.p.c. albo art. 386 § 2 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2013 r.,

II PK 264/12, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2012 r., I UK 486/12, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2008 r., II UK 369/07). Skarżąca upatruje się jednakże nieważności postępowania w zbyt późnym doręczeniu pełnomocnikowi ubezpieczonej opinii biegłego oraz zawiadomienia o terminie rozprawy, co w jej ocenie nie dało wystarczającej możliwości zgłoszenia zastrzeżeń do opinii i domagania się dalszych opinii jeszcze przed Sądem Okręgowym i tym samym spowodowało niemożność obrony jej praw. Zgodnie zaś z jednolitą linią orzecniczą, strona, która była powiadamiana o wszystkich czynnościach procesowych i osobiście występowała w sprawie zarówno na rozprawach, jak i wnosząc pisma procesowe, nie może skutecznie powoływać się na nieważność postępowania, gdyż miała możliwość działania w postępowaniu i korzystała z tej możliwości. Natomiast nieuwzględnienie przez sąd wniosku dowodowego bądź wydanie rozstrzygnięcia mimo niedostatecznego wyjaśnienia okoliczności faktycznych sprawy nie mieści się w dyspozycji art. 379 pkt 5 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2008 r., II UK 369/07). W postępowaniu, do którego przedmiotowa skarga kasacyjna się odnosi, strona była zawiadamiana o czynnościach procesowych – czego zresztą nie negowała - i uczestniczyła w postępowaniu, zatem sam fakt wydania przez Sąd rozstrzygnięcia po niedostatecznym – jej zdaniem – wyjaśnieniu okoliczności faktycznych nie może zostać uznany za równoznaczny z nieważnością postępowania. Skoro natomiast nie zachodzi nieważność postępowania, to w ocenie Sądu Najwyższego nieskuteczne jest powoływanie się przez skarżącą na oczywistą zasadność skargi z uwagi na powyższe.

Biorąc wskazane okoliczności pod rozagę, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.